

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра трудового, земельного та господарського права**

ЗАТВЕРДЖЕНО
Рішення кафедри
трудового, земельного та господарського
права
07 серпня 2022 року,
протокол № 1
Завідувач кафедри, доктор юридичних наук,
професор
_____ Іван КОСТЯШКІН

07 серпня 2022 року

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«ПЕНСІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ»
для підготовки на першому рівні вищої освіти
здобувачів вищої освіти ступеня бакалавр
із спеціальності 232 Соціальне забезпечення
галузі знань 23 Соціальна робота

РОЗРОБНИК
професорка кафедри

_____ Ірина МИХАЙЛОВА
02 серпня 2022 року

ПОГОДЖЕНО
Декан юридичного факультету, кандидат
юридичних наук

_____ Віктор ЗАХАРЧУК
08 серпня 2022 року

м. Хмельницький
2022

**Освітньо-професійна програма «Бакалавр соціального забезпечення»
 Спеціальність 232 Соціальне забезпечення
 галузі знань 23 Соціальна робота**

Назва навчальної дисципліни	ПЕНСІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
Викладач	Лекції, консультації: Михайлова Ірина Юріївна, професорка кафедри, к.ю.н., доцентка (http://www.univer.km.ua/kafedra.php?kafid=21&w=sklad). Семінарські заняття, консультації: Михайлова Ірина Юріївна, професорка кафедри, к.ю.н., доцентка (http://www.univer.km.ua/kafedra.php?kafid=21&w=sklad).
Контактна інформація та науковий профіль викладача	Електронна адреса: i.yu.mykhailova.huup@gmail.com Профіль у соціальних мережах: https://www.facebook.com/ira.mykhailova ORCID: https://orcid.org/0000-0002-1273-3389 Academia.edu: https://independent.academia.edu/ИринаМихайлова3 Google Scholar: https://scholar.google.com/citations?user=lwe2wHcAAAAJ
Інформаційні ресурси	https://classroom.google.com/c/NTk5MzI5ODAwOTU1?cjc=cejlmj6 Код для приєднання в Google клас : cejlmj6 Електронна бібліотека: http://elibrary.univer.km.ua/index.php
Консультації	Офлайн консультації: навчальний корпус № 4, пров./вул. Проскурівська, 57 Михайлова Ірина Юріївна: згідно розкладу. Онлайн консультації: за попередньою домовленістю електронною поштою у робочі дні з 9.00 до 17.00 Консультації до екзамену: напередодні екзамену згідно із затвердженим розкладом.

Опис навчальної дисципліни

Цілі та особливості навчальної дисципліни	Пенсійне забезпечення – навчальна дисципліна, яка вивчає загальні положення системи пенсійного забезпечення, рівні пенсійної системи України та проблеми їх запровадження, міжнародні двосторонні договори та угоди в сфері пенсійного забезпечення, види пенсій та умови їх призначення, відповідальність в сфері пенсійного забезпечення та ін. Під час вивчення цієї навчальної дисципліни у здобувача вищої освіти формуються знання, щодо призначення та характеристики видів пенсій для різних категорій громадян. У ході розгляду навчальної дисципліни здобувач вищої освіти набуває вміння, щодо виявлення недоліків правового регулювання пенсійних відносин та правильного застосування умов призначення окремих видів пенсій.
Програмні компетентності, які здобуваються під час вивчення навчальної дисципліни	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. Здатність до використання інформаційних і комунікаційних технологій до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. Здатність працювати в команді. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих на себе

	<p>обов'язків.</p> <p>Здатність діяти соціально відповідально та свідомо при прийнятті рішень та вирішенні проблемних ситуацій у сфері соціального забезпечення.</p> <p>Здатність розуміти нормативно-правову базу стосовно сфери соціального забезпечення.</p> <p>Здатність консультивати з питань соціального забезпечення різних осіб та груп населення, котрі опинилися у складних життєвих обставинах.</p> <p>Здатність використовувати механізми призначення виплат та надання соціальних послуг та застосування засобів контролю в системі соціального забезпечення населення.</p> <p>Здатність планувати та звітувати в системі соціального забезпечення, у тому числі шляхом застосовувати сучасні інформаційні системи та програмне забезпечення для отримання й обробки даних у сфері соціального забезпечення.</p> <p>Здатність до організації та управління процесами в соціальному забезпеченні.</p> <p>Здатність визначати соціальні ризики та підбирати механізми для їх подолання чи мінімізації, надавати консультації та висновки щодо можливостей призначення та отримання окремих видів соціального забезпечення.</p>
<p>Результати навчання</p>	<p><u>Здобувач вищої освіти повинен продемонструвати такі результати навчання:</u></p> <p>Застосовувати методи збору інформації: аналіз документів, опитування та спостереження.</p> <p>Вміння застосовувати статистичну, методичну та нормативну базу системи соціального захисту населення.</p> <p>Використовувати механізми призначення адресної соціальної допомоги, пенсій, соціальних послуг.</p> <p>Застосовувати нормативно-правову базу в захисті соціальних груп населення, демонструвати практичні навички застосування норм права щодо відносин, котрі виникають при наданні окремих видів соціального забезпечення</p> <p>Здатність самостійно планувати та здійснювати увесь комплекс дій, необхідних для фахового надання допомоги особам, котрі її потребують, в умовах визначеного законодавством часу.</p> <p>Надавати консультації щодо можливих способів здійснення та захисту прав та інтересів особи у сфері соціального забезпечення, вести формальну і неформальну бесіду з проблем соціального забезпечення.</p>
<p>Місце дисципліни в логічній схемі (Передреквізити і постреквізити навчальної дисципліни)</p>	<p>Курс навчання – 3-й, семестр – 6-й.</p> <p>Тип дисципліни - обов'язкова.</p> <p>Для успішного опанування дисципліни здобувачі вищої освіти повинні володіти знаннями навчальних дисциплін:</p> <p>ОДПП 1.2.1. Вступ до спеціальності та основи наукових досліджень.</p> <p>ОДПП 1.2.2. Система соціального забезпечення.</p> <p>ОДПП 1.2.5. Право соціального забезпечення.</p> <p>ОДПП 1.2.12. Соціальні допомоги.</p> <p>Дисципліна вивчається паралельно із такими спорідненими навчальними дисциплінами:</p> <p>ОДПП 1.2.16. Соціальне обслуговування.</p> <p>Знання цієї навчальної дисципліни слугуватимуть базою для подальшого вивчення дисциплін:</p> <p>ОДПП 1.2.21. Міжнародні стандарти соціального забезпечення,</p> <p>ОДПП 1.2.26. Судовий захист права на соціальне забезпечення.</p>

Обсяг навчальної дисципліни	3,5 кредитів ЄКТС /105 годин, у тому числі, самостійної роботи – 55 годин, лекційних – 26 годин, семінарських – 24 години.
Форма навчання	Денна
Мова викладання	Українська
Формат вивчення навчальної дисципліни	Лекції, семінарські заняття, виконання самостійної роботи, консультації, залік. Для осіб із особливими освітніми потребами, у разі необхідності, розробляється індивідуальний формат вивчення навчальної дисципліни.

Необхідне обладнання	Мультимедійний проєктор, комп'ютер.			
Зміст навчальної дисципліни та організація поточного та підсумкового контролю	Години (лек. / сем. / СРС)	Тема	Методи навчання та форми поточного контролю	Максимальна кількість балів
	6/6/8	Тема 1. Загальні положення системи пенсійного забезпечення	Під час лекційних занять (усний виклад, слайдова презентація матеріалу, робота з веб-ресурсами, дискусійні обговорення проблемних питань тощо) На семінарських заняттях (виконання тестових завдань, дискусійні обговорення проблемних питань, вирішення ситуаційних завдань). Самостійні завдання (пошук інформації та її обробка)	Лекція 1 – 1,5 Семінарське заняття 1 – 5 СРС – 2,5 (20)* творче завдання спрямоване на удосконалення законодавства в сфері пенсійного забезпечення
	4/4/8	Тема 2. Страховий стаж в системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування	Під час лекційних занять (усний виклад, слайдова презентація матеріалу, робота з веб-ресурсами, дискусійні обговорення проблемних питань тощо) На семінарських заняттях (виконання тестових завдань, дискусійні обговорення проблемних питань,	Лекція 2 – 3,1 Семінарське заняття 2 – 5 СРС – 2,5

		вирішення ситуаційних завдань). Самостійні завдання (пошук інформації та її обробка)	
6/6/9	Тема 3. Пенсійне забезпечення в солідарній системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування	Під час лекційних занять (усний виклад, слайдова презентація матеріалу, робота з веб-ресурсами, дискусійні обговорення проблемних питань тощо) На семінарських заняттях (виконання тестових завдань, дискусійні обговорення проблемних питань, вирішення ситуаційних завдань). Самостійні завдання (пошук інформації та її обробка)	Лекція 3 – 4,6 Семінарське заняття 3 – 5 СРС – 2,5
4/4/8	Тема 4. Порядок призначення, перерахунку та виплати пенсії. Відповідальність у сфері загальнообов'язкового державного пенсійного страхування	Під час лекційних занять (усний виклад, слайдова презентація матеріалу, робота з веб-ресурсами, дискусійні обговорення проблемних питань тощо) На семінарських заняттях (виконання тестових завдань, дискусійні обговорення проблемних питань, вирішення ситуаційних завдань). Самостійні завдання (пошук інформації та її обробка)	Лекція 4 – 6,2 Семінарське заняття 4 – 5 СРС – 2,5
4/4/10	Тема 5. Спеціальне пенсійне забезпечення	Під час лекційних занять (усний виклад, слайдова презентація матеріалу, робота з веб-ресурсами, дискусійні обговорення проблемних питань тощо)	Лекція 5 – 7,7 Семінарське заняття 5 – 5 СРС – 2,5

		На семінарських заняттях (виконання тестових завдань, дискусійні обговорення проблемних питань, вирішення ситуаційних завдань). Самостійні завдання (пошук інформації та її обробка)	
2/2/10	Тема 6. Недержавне пенсійне забезпечення	Під час лекційних занять (усний виклад, слайдова презентація матеріалу, робота з веб-ресурсами, дискусійні обговорення проблемних питань тощо) На семінарських заняттях (виконання тестових завдань, дискусійні обговорення проблемних питань, вирішення ситуаційних завдань). Самостійні завдання (пошук інформації та її обробка)	Лекція 6 – 10 Семінарське заняття 6 – 5 СРС – 2,5/5
<p>Методи навчання та форми поточного контролю, порядок накопичення балів визначені у робочій програмі та навчально-методичних матеріалах навчальної дисципліни «Пенсійне забезпечення» (розміщені у Google класі «Пенсійне забезпечення» Код для приєднання в Google клас : sejlmjб, а в електронній бібліотеці університету (http://elibrary.univer.km.ua/index.php))</p> <p>Питання для підсумкового контролю наведені у навчально-методичних матеріалах дисципліни «Пенсійне забезпечення» (у Google класі «Пенсійне забезпечення» (код приєднання: sejlmjб), та в електронній бібліотеці університету (http://elibrary.univer.km.ua/index.php))</p> <p>Екзамен усний або письмовий (зважаючи на епідеміологічну ситуацію в регіоні на час складання іспиту). Структура екзаменаційного білету (для усної форми) включає два теоретичних питання з тематики курсу і задача; для письмової форми: тести і задача.</p>			

<p>Рекомендовані джерела для вивчення навчальної дисципліни</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Бойко М. Д. Право соціального забезпечення України: навчальний посібник / М.Д. Бойко. 3-тє вид., доп. і перероб. К.: Атіка, 2006. 380 с. 2. Болотіна Н. Б. Право соціального захисту України: навчальний посібник 2-ге вид., перероб. і доп. К. : Знання, 2008. 668 с. 3. Кобзева С. И. Источники права социального обеспечения России: монография М. : Проспект, 2009. 264 с. 4. Право социального обеспечения в Украине: учебник / под.общ.ред. Л.И. Лазор, С.Н. Прилипко, О.Н. Ярошенко. Луганск : ООО «Виртуальная реальность», 2010. 456 с. 5. Право соціального забезпечення в Україні: підручник / за заг. ред. М. І. Іншина, С. М. Прилипка, О. М. Ярошенка. Х. : Видавництво «ФІНН», 2009. 434 с. 6. Правове регулювання пенсійного забезпечення за віком у солідарній пенсійній системі України: монограф. / І.Ю. Михайлова; наук. ред. Н.М. Хуторян. Хмельницький: Хмельницький університет управління та права, 2013. 188 с. 7. Проблеми застосування трудового та пенсійного законодавства: монографія / Н.М. Хуторян, Я.В. Сімутіна, М.М. Шумило та ін. К.: Ніка-Центр, 2015. 316 с. 8. Шумило М.М. Правове регулювання пенсійного забезпечення державних службовців. монографія / М.М. Шумило. К. : Ніка-Центр, 2010. 272 с. 9. Пенсійне забезпечення : підручник для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. / О. М. Ярошенко, С. М. Прилипко, А. М. Слюсар та ін.; за ред. О. М. Ярошенка. 2-ге вид., переробл. і допов. Харків : Право, 2017. 308 с. 10. Пенсійне забезпечення в Україні та Білорусі: історія становлення і перспективи розвитку : монографія / за ред. Михайла Шумила, Ірини Комоцької. Київ: Ніка-Центр, 2018. 516 с. 11. Сташків Б. І. Право соціального забезпечення. Загальна частина : навчальний посібник. Чернігів : ПАТ «ПВК «Десна», 2016. 692 с. 12. Сташків Б. І. Право соціального забезпечення. Особлива
--	---

<p>Політика щодо дедлайнів та здобуття балів за пропущені заняття</p>	<p>Здобуття балів за пропущені лекції та семінарські заняття відбувається у порядку, визначеному Положенням про організацію освітнього процесу у ХУУП, затвердженим рішенням вченої ради від 29.05.2017 р., протокол №14, введеним в дію наказом від 06.06.2017 р. № 279/17 (http://www.univer.km.ua/page.php?pid=158).</p> <p>Зважаючи на епідеміологічну ситуацію в регіоні і проведення лекцій в онлайн режимі, здобувач вищої освіти отримуватиме відповідні бали на виконанні завдання за кожною темою лекційного заняття.</p> <p>Здобувач вищої освіти відпрацьовує пропущені лекційні заняття (пропущення строки виконання завдань за тематикою лекцій) шляхом виконання завдань, які надаються здобувачу вищої освіти в індивідуальному порядку під час онлайн або офлайн консультацій з викладачем, який забезпечує викладання лекційного курсу.</p> <p>Здобувач вищої освіти відпрацьовує пропущені семінарські заняття згідно з графіком консультацій в усній формі.</p> <p>За умови погіршення епідеміологічної ситуації в регіоні здобувач вищої освіти відпрацьовує пропущені семінарські заняття (пропущення строки виконання завдань за тематикою семінарських занять) шляхом виконання завдань, які надаються здобувачу вищої освіти в індивідуальному порядку під час онлайн або офлайн</p>
--	--

	<p>консультацій з викладачем, який забезпечує викладання семінарських занять.</p> <p>Завдання для відпрацювання пропущених лекційних та/або семінарських занять можуть включати виконання есе, аналітичних записок, опрацювання наукової літератури, пошуку та опрацювання матеріалів в мережі Інтернет за вказаною тематикою.</p>
Критерії оцінювання	<p>1. Положення про організацію освітнього процесу у ХУУП, затверджене рішенням вченої ради від 29.05.2017 р., протокол №14, введене в дію наказом від 06.06.2017 р. № 279/17 (http://www.univer.km.ua/page.php?pid=158).</p> <p>2. Положення про систему рейтингового оцінювання результатів освітньої діяльності здобувачів вищої освіти у Хмельницькому університеті управління та права наказом від 19.02.2019 р. №74/19 (http://www.univer.km.ua/page/Polozhennya_ratings.pdf).</p>
Можливість визнання результатів неформальної освіти	<p>Здобувачу вищої освіти визнаються результати участі у онлайн-тренінгах за тематикою, пов'язаною з навчальною дисципліною, у порядку, визначеному Положенням про організацію освітнього процесу (за умови наявності сертифікату). Кількість зарахованих балів залежить від тематики онлайн курсу (максимально 20 балів за самостійну роботу).</p> <p>Здобувачу вищої освіти за участь у конференції за тематикою, пов'язаною з навчальною дисципліною зараховується 20 балів за самостійну роботу.</p>
Політика академічної доброчесності	<p>Розділ «Академічна доброчесність» на сайті Університету http://univer.km.ua/page.php?pid=188</p>
Політика врегулювання конфліктів	<p>Етичний кодекс Хмельницького університету управління та права імені Леоніда Юзькова, затверджений рішенням вченої ради університету 27 травня 2020 року, протокол № 9, введений в дію наказом від 27.05.2020 р. № 201/20 (http://univer.km.ua/page.php?pid=197)</p>

Політика щодо інших питань	<p>Вимоги викладача:</p> <ul style="list-style-type: none"> - обов'язкове відвідування навчальних занять; - активність здобувача вищої освіти під час практичних занять; - своєчасне виконання завдань самостійної роботи; - відпрацювання занять, що були пропущені або не підготовлені (незадовільні оцінки) на консультаціях. <p>Не допустимо:</p> <ul style="list-style-type: none"> - пропуск занять без поважних причин; - запізнення на заняття; - користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття (за винятком дозволу викладача при зверненні до текстів нормативно-правових актів); - списування та плагіат. <p>Розподіл балів, що присвоюються здобувачам вищої освіти з навчальної дисципліни «Пенсійне забезпечення», є сумою балів за лекції, семінарські заняття та самостійну роботу плюс бали, отримані під час екзамену.</p>
Зворотній зв'язок	<p>1) Під час аудиторних занять, консультацій.</p> <p>2) За допомогою анкетування після завершення вивчення</p>

	навчальної дисципліни, регулярних анкетувань здобувачів вищої освіти, що проводяться в університеті.
--	--

Обліковий обсяг – 0,4 ум.др.арк.